

tudok eleget tenni, és életkorom miatt nem vállaltam a jelölést. Igyekszem a jövőben is az MKE hasznos munkása lenni.

És – búcsúzóul – hálásan megköszönöm mindnyájuk bizalmát és támogatását!

*

Kedves Kolléganők és Kollégák, Kedves Barátaink! Hosszú és bizonyára nemcsak tartalmilag, hanem az Önök tűrőképessége szempontjából is kimerítő beszámolómnak végére értem. **Kérjük, hogy a beszámolót fogadják el. Köszönjük a négy éves időszakban Önöktől kapott támogatást és – nem minden nosztalgia nélkül, de egyben jó munkát kívánva utódainknak – ezennel lemondunk, visszaadjuk megbízatásunkat.**

Vajda Erik

(Elhangzott az MKE tisztújító küldöttközgyűlésén, 1998. november 26-án)

Főtitkári beszámoló a szervezetek működéséről és a gazdálkodásról

Az MKE küldöttközgyűlésére készült elnökségi beszámoló második részében az egyesület taglétszámának változásával, szervezeti felépítésével, továbbá a szervezetek működésének általános kérdéseivel foglalkoztunk. A küldöttközgyűlés küldöttei már megkapták az elnök beszámolóját az egyesület tevékenységéről, továbbá a tanács, az egyesületi ellenőrző bizottság és a szervezetek legtöbbszörének beszámolóit. A jelen beszámoló készítője számít arra, hogy a küldöttek ismerik a felsorolt anyagokat. Felhívjuk a figyelmet az ellenőrző bizottság jelentésében foglalt javaslatokra az elnökség és a tanács munkájáról, a tagnyilvántartás és a tagdíjfizetés problémáiról, a tagság további növelésének fontosságáról, az egyesület és a szervezetek gazdálkodásáról, a pályázatok elszámolásáról, végül a szervezetek ellenőrző bizottságairól. E javaslatokkal az elnökség egyetért, és a küldöttközgyűlés álláspontjának megfelelően végrehajtásukat a következő elnökség figyelmébe ajánlja.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete egyéni tagjainak száma az 1998. november 5-i adatok szerint 2425 fő, az előző küldöttközgyűlés idején, két évvel ezelőtt 2134 volt, így a korábban tapasztalt csökkenést érezhető, majd 14%-os létszámnövekedés váltotta fel. Ennél is nagyobb arányban nőtt a második helyen regisztráltak száma – 472-ről 706-ra (67%) – és a harmadik helyen regisztráltaké 12-ről 28-ra. A teljes regisztrált taglétszám: 3163, ez 21%-kal haladja meg a két évvel ezelőttit (2618). A testületi tagok száma 60-ről 78-ra emelkedett, ez főként a szervezeteknél regisztrált testületi tagok számának emelkedéséből adódik (49-ről

68-ra nőtt), a központilag regisztrált testületi tagok száma viszont alig változott. A szervezetek közül a Fejér és a Veszprém megyei szervezet, valamint a Műszaki Szekció növelte a legjobban testületi tagjainak számát, az utóbbi például 10-ről 15-re.

A 31 területi szervezet összesen 1842 fős regisztrált taglétszáma (1792 első és 50 második regisztráció) 58%-kal képviselteti magát az egyesület regisztrált egyéni tagjainak sorában, ez az adat két évvel ezelőtt 1623 volt, ami 62%-ot jelentett. A 11 szakterületi szervezet 1321 egyéni tagot regisztrált (633 első, 660 második és 28 harmadik regisztráció), ez 42% a két évvel ezelőtti 38% után. A növekedést a második regisztrációk számának közel 70%-os emelkedése okozta. Harmadik regisztráció csak a szakterületi szervezetekben történt, közülük is 11-gyel a Helyismereti Szervezet részesedik.

Érdemes egy pillantást vetni a szervezetek taglétszámának változására. Míg a két évvel ezelőtti beszámolóban a taglétszámok stagnálásáról vagy kisebb-nagyobb mértékű csökkenéséről számolhattunk be, addig most mindössze három szervezet jelzett jelentősebb létszámcsökkenést (Pécs-Baranya, Tolna és Vas), a többiek növelték, de legalábbis megtartották tagságukat. A gyarapodók közül kiemelkedik a Pest megyei szervezet: 129 tag a két évvel ezelőtti 55 (és a négy évvel ezelőtti 113!) után, de jelentősen nőtt a Békés, Csongrád, Heves és Nógrád megyei szervezet, a szekciók közül pedig a Helyismereti, a Könyvtárostanári, a Közkönyvtári, az Olvasószolgálati és a Társadalomtudományi taglétszáma.

Az egyesület legnagyobb szervezete továbbra is a Műszaki Szekció 316 regisztrált taggal, majd a Csongrád megyei (280), a Társadalomtudományi (187) és a Könyvtárostanári (179) következik. További kilenc szervezetnek van 100-nál nagyobb tagsága. A legkisebb taglétszámot a nagykanizsai szervezet jegyzi: 17 fő (a legfrissebb információk szerint egyesülni kívánnak a Zala megyei szervezettel). Kicsi, érthető módon, a Zemplén megyei (33) és – a korábbi taglétszámát tekintve kevésbé érthetően – a Tolna megyei szervezet (25 tag). Az elmúlt két év alatt egy szervezet alakult meg, az Elektronikus Könyvtár Szekció.

Az egyesület alapszabálya szerint az alaptagdíj fejében két szervezetben regisztráltathatja magát az egyesület tagja. A lehetőséggel elsősorban azok az – első helyen területi szervezetnél regisztrált – tagok élnek, akik valamilyen szakterületi szervezet munkájába bekapcsolódva kívánják szakmai érdeklődésüket kielégíteni. Vannak szekciók, ahol a második regisztráció sokszorosa az elsőnek, így a Közkönyvtári Egyletnél az első 13, a második 89, a Helyismeretieknél 13, illetve 64, de hasonló a helyzet a Gyermekkönyvtári, az Elektronikus, az Olvasószolgálati és a Zenei Szekciónál is. A főként szakkönyvtárosokat regisztráló Műszaki, Mezőgazdasági és Társadalomtudományi Szekcióban, valamint a Könyvtárostanároknál az első regisztráció létszáma meghaladja a második regisztrációját.

A szervezetekben működő csoportok száma nem változott. A Társadalomtudományi Szekció keretén belül megalakult a frankofil könyvtárosok csoportja, ugyanakkor a Műszaki Szekció úgy döntött, hogy maga kívánja folytatni az Oszályozási és Gépesítési Csoport tevékenységét.

Az egyesület tagságának tevékenysége alapvetően a szervezetekben folyik. A szervezetek munkájukról a küldöttközgyűlésre készített írásos beszámolóban beszámoltak, így ez a tájékoztató a legfontosabb tendenciák kiemelésére szorítkozik anélkül, hogy a szervezetek rendezvényeiről akárcsak példaszerűen is szólna.

A 32 szervezet tevékenységének mértékét jelzi, hogy a beküldött jelentések alapján a két év során átlagosan 11 rendezvényt tartottak. A területi szervezetek két évvel ezelőtti, 7,5-es átlagához képest az emelkedés jelentős, még akkor is, ha közülük egyedül a Csongrád megyei szervezet 36 programról számolt be. A további területi szervezetek közül a Kisalföldi, a Békés megyei és a Szabolcs-Szatmári szervezet jelentett még 15 körüli rendezvényt, a többiek 5-10 körüli eseményről számoltak be. A szakterületi szervezetek között kiugró rendezvény-szám nem volt, sorrendben a Műszaki, majd a Társadalomtudományi, a Gyermekkönyvtári, a Bibliográfiai és a Helyismereti Szervezet szerepel az élen. Persze a rendezvények száma pusztán nem tükrözi a végzett munkát, például a Bács-Kiskun megyei és a Nógrád megyei szervezet által rendezett és mindkét helyen nagyszerű vándorgyűlés vagy a Helyismereti, az Olvasószolgálati, a Bibliográfiai, a Közkönyvtári és a Műszaki Szekció kettő vagy három kétnapos, legtöbbször országos kitekintésű szakmai konferenciája a szervezők, a szervezet sokszor több hónapos munkáját igényelte. A több előadót felsorakoztató egynapos konferenciák rendezői közül ki kell emelnünk a csongrádiakat, de a Bibliográfiai, a Közkönyvtári, a Műszaki, a Társadalomtudományi és a Gyermekkönyvtári Szekció is sok ilyen rendezvényről számolt be. A Békés, Szabolcs-Szatmár, Veszprém és Vas megyei szervezetek állnak az élen az egy vagy két előadót meghívó szakmai rendezvények terén.

Egy- vagy több napos továbbképző tanfolyamot elsősorban a területi szervezetek rendeztek, főként számítógépes vagy könyvtári menedzsment-témákban. Az élen itt is Csongrád megye áll, majd Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár következik. Jelentősen nőtt a több napos külföldi tanulmányutak száma: 19 alkalomról számolnak be a jelentések, egynél többször sorrendben a műszakiak, a fejér megyeiek, a kisalföldiek és a pécsiek utaztak. Szintén emelkedett az egynapos szakmai tanulmányutak, könyvtári tapasztalatcserék száma, a csongrád megyeiek egymaguk 12 ilyenről számolnak be, de a kisalföldiek, a zempléniek és mások is, a szakterületi szervezetek közül pedig főként a műszaki, a Társadalomtudományi és a Zenei Szekciók éltek ezzel a továbbképzési lehetőséggel.

A nehezedő pénzügyi feltételek miatt csökkent a szervezetek által gondozott kiadványok száma: a helyismeretiek, a hajdú-bihariak és a gyermekkönyvtárosok vezetik a nem hosszú névsort. Ugyanígy kisebb volt a szervezetek által rendezett versenyek (hárommal Csongrád az élen) és a különböző témákban kiírt pályázatok száma (itt a közkönyvtáriak egyedül az összes többinél többet hirdettek meg).

A külföldi kapcsolatok ápolásában, mint korábban, a kisalföldi szervezet áll az élen, de egynél több látogatásról, konferencián való részvételtől – nem értve ide a több napos tanulmányutakat – számolt be a somogyi és a vasi szervezet, valamint az Olvasószolgálati Szekció.

A szervezetek szakmai tevékenységét központi forrásból pályázat keretében 1997-ben 2.125.000 forinttal, 1998-ban 2.100.000 forinttal támogatta az elnökség. A támogatások elszámolása és a felhasználás ellenőrzése rendben megtörtént.

Ottovay László

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete gazdálkodási irányelvei a következő évekre

Az MKE leköszönő elnöksége – felhasználva korábbi küldöttközgyűlések ajánlásait – az alábbi gazdálkodási irányelvekre hívja fel a megválasztandó elnökség figyelmét.

1. Az egyesület és a szervezetek gazdálkodásának a küldöttközgyűlésen elfogadott tevékenységi irányelvek megvalósítását kell szolgálnia.

2. A gazdálkodásban továbbra is messzemenő takarékossgot kell érvényesíteni, ennek figyelemmel kísérése az egyesület és a szervezetek ellenőrző bizottságainak fontos feladata.

3. A lehetőségeknek megfelelően gondoskodni kell pénzügyi tartalékok megőrzéséről.

4. Az elnökségnek és a szervezeteknek meg kell ragadniuk minden lehetőséget külső források, támogatások, pályázatok, alapok, alapítványok igénybevételére. Ehhez a titkárság nyújtson folyamatos tájékoztatást.

5. Az elnökség dolgozzon ki javaslatot arról, hogyan lehet az egyesület pénzügyi forrásait növelni, illetve kiadásait csökkenteni a közhasznúság jogállásának megszerzését követően. A vonatkozó törvény értelmében ugyanis a közhasznú szervezetet társasági adómentesség, illetve – vállalkozási tevékenysége után – társasági adókedvezmény, helyiadó-kedvezmény, illetékkedvezmény, vámkedvezmény illeti meg, a szervezet támogatója is adókedvezményt élvez stb.

6. Az egyéni és a testületi tagság növelésére az eddiginél hatékonyabb munkát kell végezni. A nagyobb taglétszám, a könyvtáros társadalom mind nagyobb részének bevonása az egyesület tevékenységébe – a gazdálkodás szempontjait tekintve – nem elsősorban a tagdíjbevételek növelése miatt fontos, hanem főképpen azért, hogy az egyesület így – erősebb támogatást maga mögött tudva – nagyobb eredménnyel legyen képes fellépni a nonprofit terület támogatási lehetőségeinek megpályázásakor.

7. A következő évben az egyéni tagdíj továbbra is az egyhavi bruttó fizetés (vezetői, nyelv- és egyéb pótlékokkal együtt) 2%-a. A nyugdíjasok tagsága ingyenes; ha az egyesület támogatása címén mégis kívánnak fizetni tagdíjat, ennek összege évi 300,- Ft. Ugyancsak 300,- Ft-ot fizetnek a diákok, gyesen lévők, katonák. Az egyéni tagdíj megoszlása az egyesület központi költségvetése, illetve a regisztráló szervezet(ek) között nem változik (40-60, illetve 30-30%, minden további regisztráció 30%). A tagdíjak befizetéséről, kezeléséről, ennek számítógépes nyilvántartásáról ügyrendi szabályzat rendelkezik.

8. A testületi tag maga állapítja meg tagdíjának mértékét, ez azonban nem lehet kevesebb, mint évi 5000,- Ft. A testületi tag – az elnökséggel, illetve az érintett szervezettel kötött megállapodás alapján – pénz helyett természetbeni

hozzájárulással is leróhatja tagdíját (helyiségeit, eszközeit rendszeresen egyesületi célokra rendelkezésre bocsátja, sokszorosítást, postázást vállal stb.), feltéve, hogy ennek értéke meghaladja az évi 10.000,- Ft-ot.

9. Az intézményi tagsággal rendelkező társult szervezetek tagjainak az MKE testületi tagjaiként fizetendő tagdíjáról az MKE és a társult szervezet a társulásról szóló szerződés keretében állapodik meg.

10. Az elnökség mellett a szervezetek vezetőségei is fejtsenek ki tevékenységet annak érdekében, hogy az egyesület tagjai közül mind többen rendelkezzenek az MKE javára személyi jövedelemadójuk 1%-áról.

11. Az MKE központi forrásaiból való részesedésre minden szervezet és minden tag részére azonos esélyeket kell biztosítani, ezért a lehetőségekről időben kell tájékoztatni a szervezeteket és a tagságot, közölni kell az igények benyújtásának módját és határidejét. A támogatással való elszámolás rendjét pontosan meg kell határozni.

12. A szervezetek szakmai tevékenységének támogatásához legalább az eddigi mértékben kell a pénzeszközöket biztosítani.

13. A bel- és külföldi tanulmányutak támogatására kiírt pályázathoz hasonló módon az elnökség, adott esetben a szervezet a pályázat formájában támogatandó célok pontos meghatározásával, a pályázati feltételek részletes leírásával, a szakmai beszámoló és a pénzügyi elszámolás kikötésével segítse elő az erre szánt pénzeszközök minél hatékonyabb felhasználását.

14. A nemzetközi kapcsolatok anyagi fedezetének biztosítása során elsőbbséget élvez az IFLA tagdíj kifizetése, ezután a külföldi társegyesületekkel való együttműködéshez szükséges összegek, majd az IFLA-ban való intenzívebb tevékenység anyagi feltételei következnek.

15. A határon kívüli magyar könyvtárosokkal, könyvtáros szervezetekkel való kapcsolattartáshoz, szakmai továbbképzésükhöz legalább az eddigi mértékben biztosítani kell a feltételeket.

16. A külföldről érkező szakmai meghívások anyagi terheit lehetőleg megosztva kell viselni: a munkáltató, az egyesület, a szervezet és a tag egyaránt vállalja a ráeső részt.

17. Az elnökség csak a tanács álláspontjának meghallgatása után támogathat az egyesület központi költségvetéséből alapokat, alapítványokat.

18. Az egyesületi levelezőlisták felhasználásával jelentősen csökkenteni kell az elnökség, a tanács, az egyesületi ellenőrző bizottság, ezek tagjai, illetve a szervezetek vezetőségei és – szükség szerint – a tagok közötti dokumentumforgalom postaköltségét. A számítógépes lehetőségeket fel kell használni a dokumentumok másolási vagy nyomdaköltségeinek mind nagyobb mértékű megtakarítása céljából is.

Az elnökség nevében előterjesztette Ottovay László főtítkárnak
Budapest, 1998. november 23-án

Az egyházi könyvtárakról*

1. Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülését 1994. november 8-án hoztuk létre, s körülbelül egy év múltán hivatalosan bejegyzett egyesülés lett. A német katolikus teológiai könyvtárak munkaközösségének (AKThB) biztatására és mintájára alapítottuk meg, azonban ökumenikus jelleggel. Jelenleg 42 tagja van az egyesülésnek: katolikus, református, evangélikus, zsidó, unitárius és szerb ortodox könyvtárak, szinte mindazon intézmények, amelyeket egyszerűen „egyházi” könyvtáraknak szoktak nevezni. Azonban ez az elnevezés csak részben fedti a valóságot, hiszen például a református tagkönyvtárak között vannak régi állománnyal rendelkező iskolai könyvtárak, a katolikusok között egyetemi, egyházmegyei és szerzetes könyvtárak stb. De nehéz volna csupán az „egyházi” kategóriába besorítani az Országos Rabbiképző Intézet könyvtárát, amely ilyen értelemben egyházi, de ugyanakkor főiskolai, valamint szakkönyvtár is.

Egyesülésünket meghívta tagjai közé a Teológiai Könyvtárak Egyesüléseinek Nemzetközi Tanácsa (Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie), amely elsősorban az európai szervezeteket fogja össze – de vannak tengerentúli tagjai is –, szintén ökumenikus jelleggel. A Conseil az 1996. évi közgyűlését az ezer éves magyar könyvtárügy iránti megbecsülésből Pannonhalmán tartotta. Hogy még nem vagyunk ennek a nemzetközi, az Európai Unió által is elfogadott tanácsnak a tagjai, annak elsősorban anyagi okai vannak. Az említett két szervezettel állandó kapcsolatban állunk, részt veszünk évi közgyűléseiken, megkapjuk beszámolóikat. Mindezek lehetővé teszik a tájékozódást nem csupán a más országokban létező szervezetek munkájában, hanem az egyes jelentős teológiai és egyéb könyvtárakban is.

2. A közelmúlt története

Ha meg akarjuk ismerni az egyházi könyvtáraknak a mai tudományos életben betöltött szerepét, szükségesnek látszik néhány közismert történelmi eseményt emlékezetbe idézni. 1948-ban az iskolák államosításával azok könyvtárai, majd 1950-ben, a szerzetesrendek működésének betiltásával az egyes házak, tanulmányi intézetek könyvtárai is állami tulajdonba kerültek, néhány kivételtől eltekintve. A jószándékú megmentési kísérletek sokszor csak tetézték a kárt.

Az államosítás hatalmas kulturális veszteséget jelentett minden felekezet számára – elsődlegesen a szerzetesrendeknek –, de ugyanakkor az egész magyar

* Az MTA Könyvtári Bizottsága kibővített ülésén elhangzott hozzászólás szerkesztett változata.

kultúra egészének is. A begyűjtött hatalmas könyvanyag egy részét a Kultúra Kereskedelmi Vállalat útján külföldön értékesítették – ez a rész tehát véglegesen elveszett a magyar tudomány, a nemzeti művelődés egésze számára –, a gyűjtemények legértékesebb részeit pedig a nagy könyvtárak vették állományba. Így ezek a kincsek az országban maradtak, de kiszakítva a történelmi fejlődés által létrejött szerves egységükből lehetetlenné tették a további kutatások egész sorát (possessor- és provenienciakutatás, olvasási és beszerzési szokások, hogy csak néhány könyvészeti témát említsünk).

Az iskolák és a szerzetesházak könyvtárain kívül talán a Sárospataki Református Kollégium Nagykönyvtára szenvedte a legnagyobb kárt, ezt a megszálló szovjet hatalom okozta. Természetesen az államosított anyag is szenvedett kárt betörések, szándékos rongálások következtében, de az egyházi tulajdonban maradt könyvtárak is negatív eredménnyel élték át az elmúlt évtizedeket: az állomány szerves gyarapítása, a régi, pótolhatatlan értékű anyag megfelelő és korszerű védelme sok esetben igen nagy hiányosságokat mutatott, legtöbbször nem az egyháziak hibájából, hiszen nem volt ezeknek a feladatoknak az ellátására megfelelő és elégséges anyagi háttérük. Ez a rövid összefoglalás is világossá teheti, hogy a jelenleg tapasztalható hiányosságokért nem lehet az egyházakat – különösen nem „az” egyházat – elmarasztalni és felelőssé tenni. Néhány ellenkező esettől eltekintve az egyházi könyvtárak fenntartói és kezelői megtettek annyit, amennyit meg tudtak tenni. Ebben az igyekezetükben az elmúlt időkben is kaptak anyagi támogatást az államtól állományvédelemre, restaurálásra.

3. Az egyházi könyvtárak helye a nemzeti kultúrában

Itt most nincs mód arra, hogy részletes statisztikát adjak az egyes könyvtárakról vagy hogy bemutassam speciális állományukat. Ha azonban éppen ezt a speciális jelleget tekintjük, akkor az OSZK-nál vagy az egyetemi könyvtáraknál lényegesen kisebb állományú könyvtáraknak is megvan a helye a magyar kultúrában.

Ennek elismeréséért sajnos még ma is harcolnunk kell nem egy esetben. Találkozunk olyan jelenségekkel, amelyek az egyházi kultúrát, ezen belül a könyvtárakat, megpróbálják kirekeszteni a nemzeti örökség egészéből, sőt alapjában kérdőjelezik meg az egyházak, a felekezetek szerepét a tudományban, művelődésben, kultúrában. Véleményünk szerint – s reméljük, véleményünk egyezik a tudományos élet és a könyvtárügy irányítóinak és dolgozóinak a véleményével – nem hogy kirekeszteni, de még csak elkülöníteni sem lehet az egyházi kultúrát a nemzeti vagy az egyetemes emberi kultúra egészétől. Az egyházi kultúra szerves része az egyetemes kultúrának, sőt voltak századok, amikor az egyes egyházak voltak iskoláikban és könyvtáraikban a művelődés egyetlen hordozói. Ezekben a könyvtárakban megteremtették, megőrizték és továbbadták a kultúrát, s ezt a tényt csak nagyon elfogultan és ellenségesen lehet tagadni.

Adminisztratív okokból lehet különbséget tenni egyházi tulajdonban lévő, állami, egyetemi vagy önkormányzati könyvtárak között, de ez csak kívülről ráerőszakolt megkülönböztetés lehet – ellene adott esetben tiltakozunk is –, azonban a lényegét nem érintheti: a könyvtárak, miként a levéltárak, muzeális gyűjtemé-

nyek, oktatási intézmények is, részesei egy nemzet, jelen esetben a magyar nemzet kultúrájának, kulturális örökségének.

4. Az egyházi könyvtárak szolgáltatásai

S ezek a könyvtárak most szolgálattételre jelentkeznek, amint tették az egyházak a tudományos élet más területein, az oktatásban és nevelésben az óvodától az egyetemig, és a szociális területen, a sérült gyermekekkel való foglalkozástól az öregek gondozásáig. Emlékeztetve Gyulay püspök úr annak idején nagy fel-tűnést keltő cikkére: sok sebből vérző elgyengült Sebestyénként az egyházi könyvtárak is szolgálattételre jelentkeznek.

A tudományt kívánják szolgálni könyvtáraink úgy is, mint tudományos könyvtárak – ezt a címet már korábban megkapta több könyvtárunk. Az Egyesülés jelentősebb állománnyal rendelkező tagkönyvtárai eddig is benne voltak a hazai és a nemzetközi könyvtárközi kölcsönzés rendszerében, fogadták a kutatókat, másolatokat és mikrofilmeket bocsátottak rendelkezésre, kiállításokra kölcsönöztek anyagot.

A kulturális törvény vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően könyvtáraink többségükben a nyilvános könyvtárak sorába kívánnak tartozni, ennek megfelelően meg akarnak felelni minden kritériumnak. A kutátnivaló sok. Mivel az elmúlt évtizedekben bizonyos körök nem akartak tudományt venni ezekről a könyvtárakról vagy lebecsülték jelentőségüket, ugyanakkor a tudományos kutatók nem választottak vagy nem választhattak tudományos fokozat elnyeréséhez olyan témát, amelyhez egyházi könyvtárakban végzendő kutatás kellett volna, nagyon sok, tudományosan még fel nem tárt anyag áll ezekben a könyvtárakban rendelkezésre. Ezt a hatalmas anyagot a többi könyvtár nevében is felkínálom a kutatóknak. Itt nem csupán vallási, egyháztörténeti kutatásokra gondolok, hiszen a még fel nem dolgozott, korábban elhanyagolt „kis irodalom” (alkalmi költemények, szónoklatok, prédikációk) tömege áll a kutatók rendelkezésére, sokszor kézirat formában is. A kézirat-katalógusok az OSZK segítségével folytán minde-nütt elérhetők.

5. Összefoglalás

Befejezésül szeretném megköszönni a lehetőséget, hogy bemutathattam könyvtáraink egyesülését, beszámolhattam nehéz helyzetünkről, kiállhattam amellet, hogy az egyházi könyvtáraknak is helyük van a magyar tudományos élet egészében, s felkínálhattam szolgáltatásainkat. De szeretnék köszönetet mondani azoknak a kollégáknak is, akik könyvtári vezetőkként vagy közkatonákként erejükhöz képest a nehéz évtizedekben is segítettek bennünket. Hadd írjam le így: Isten áldja meg őket minden legkisebb gesztusukért is.

Bánhegyi B. Miksa